

2003 nr. 3 3. febrúar

Lög um opinberan stuðning við vísindarannsóknir

Tóku gildi 7. febrúar 2003. Breytt með l. 126/2011 (tóku gildi 30. sept. 2011) og l. 149/2012 (tóku gildi 3. jan. 2013).

Ef í lögum þessum er getið um ráðherra eða ráðuneyti án þess að mállefnasvið sé tilgreint sérstaklega eða til þess vísað, er átt við mennta- og menningarmálaráðherra eða mennta- og menningarmálaráðuneyti sem fer með lög þessi.

I. kaffli. Markmið.

■ 1. gr.

□ Markmið laga þessara er að efla vísindarannsóknir og vísindamenntun á Íslandi með því að styrkja grunnrannsóknir og hagnýtar rannsóknir og stuðla að samvinnu þeirra aðila sem starfa að vísindarannsóknum jafnframt því að tryggja áreiðanleika og gæði upplýsinga um vísindi og rannsóknir hér á landi.

II. kaffli. Úthlutunarsjóðir.

■ 2. gr. [Rannsóknasjóður og Innviðasjóður.]¹⁾

□ Hlutverk Rannsóknasjóðs er að styrkja vísindarannsóknir [og rannsóknartengt framhaldsnám]¹⁾ á Íslandi. Í þeim tilgangi styrkir sjóðurinn [nemendur í rannsóknartengdu framhaldsnámi og]¹⁾ skilgreind rannsóknarverkefni einstaklinga, rannsóknarhópa, háskóla, rannsóknastofnana og fyrirtækja. Rannsóknasjóður veitir styrki samkvæmt almennum áherslum Vísinda- og tækniráðs og á grundvelli faglegs mats á gæðum rannsóknarverkefna, færni þeirra einstaklinga sem stunda rannsóknirnar og aðstöðu þeirra til að sinna verkefni. Ákvörðun um styrkveitingu skal bundin hinu faglega mati.

□ [Hlutverk Innviðasjóðs er að byggja upp rannsóknarinnviði á Íslandi. Innviðasjóður veitir styrki til kaupa á tækjum, gagnagrunnum og hugbúnaði og öðrum þeim búnaði sem telst mikilvægur fyrir framfarir í rannsóknum.]¹⁾ Við úthlutun úr [Innviðasjóði]¹⁾ skal taka mið af úthlutunarstefnu Rannsóknasjóðs á hverjum tíma.

□ ...¹⁾

¹⁾ L. 149/2012, 1. gr.

■ 3. gr. [Tekjur Rannsóknasjóðs og Innviðasjóðs.]¹⁾

□ Tekjur Rannsóknasjóðs eru:

1. Fjárveiting í fjárlögum ár hvert.
2. Gjafir frá einstaklingum eða fyrirtækjum.
3. Önnur framlög.

□ Tekjur [Innviðasjóðs]¹⁾ eru:

1. Einkaleyfisgjald af rekstri peningahappdrætta eða aðrar sambærilegar tekjur.
2. Önnur framlög.

¹⁾ L. 149/2012, 2. gr.

■ 4. gr. [Stjórni Rannsóknasjóðs og Innviðasjóðs.]¹⁾

□ [Ráðherra skipar fimm manna stjórni til þriggja ára í senn samkvæmt tilnefningu vísindaneftndar Vísinda- og tækniráðs. Tilnefndir skulu fimm einstaklingar sem hafa reynslu og staðgöða þekkingu á vísindarannsóknum, þar af skal einn tilnefndur úr vísindaneftndar Vísinda- og tækniráðs. Varamenn skulu skipaðir með sama hætti. Ráðherra skipar formann og varformann úr hópi stjórnmanna.]¹⁾

□ Stjórni Rannsóknasjóðs skal jafnframt fara með stjórni [Innviðasjóðs].¹⁾

□ [Stjórnin tekur ákvarðanir um fjárveitingar úr Rannsóknasjóði og Innviðasjóði að fengnum umsögnum fagráða sem skipuð eru skv. 5. gr. Stjórnin leitar ráðgjafar umfram það sem fagráð sjóðanna geta veitt ef þurfa pykir.]¹⁾

□ Ef til atkvæðagreiðslu kemur innan stjórnar ...¹⁾ og atkvæði falla jafnt ræður atkvæði formanns.

□ Ákvarðanir stjórnar ...¹⁾ um styrkveitingar samkvæmt lögum þessum sæta ekki stjórnsýslukærui.

□ Kostnaður við mat á umsóknum og við störf stjórnar ...¹⁾ skal greiddur af árlegu ráðstöfunarfé sjóðanna.

□ Stjórn ...¹⁾ er heimilt, að tillögu vísindaneftndar Vísinda- og tækniráðs, að veita viðurkenningar fyrir framúrskarandi árangur í vísindarannsóknum af ráðstöfunarfé Rannsóknasjóðs.

¹⁾ L. 149/2012, 3. gr.

■ 5. gr. [Fagráð Rannsóknasjóðs og Innviðasjóðs.]

□ Vísindaneftnd Vísinda- og tækniráðs skipar fagráð til tveggja ára í senn á helstu svíðum vísinda sem skulu hafa það hlutverk að vera ráðgefandi fyrir stjórn við úthlutunir úr Rannsóknasjóði og Innviðasjóði. Vísindaneftnd skipar formenn fagráða sérstaklega. Fagráð eru jafnframt ráðgefandi fyrir Vísinda- og tækniráð og undirnefndir þess um fagleg efni eftir því sem óskað er.

□ Fagráð Rannsóknasjóðs skal vera skipað allt að sjö einstaklingum með víðtæka reynslu af rannsóknum. Skulu þeir hvorki sitja í Vísinda- og tækniráði né stjórn úthlutunarsjóða samkvæmt lögum þessum. Fagráð metur umsóknir út frá vísindalegu gildi, færni og aðstöðu umsækjenda til að framkvæma verkið og líkum á að verkefnið skili mælanlegum árangri og ávinningi.

□ Fagráð Innviðasjóðs skal vera skipað allt að sjö einstaklingum með víðtæka reynslu af rannsóknum. Skulu þeir hvorki sitja í Vísinda- og tækniráði né stjórn úthlutunarsjóða samkvæmt lögum þessum. Fagráð metur umsóknir út frá mikilvægi tækja og búnaðar til framfara í rannsóknum í samræmi við áherslur í stefnu Vísinda- og tækniráðs.]¹⁾

¹⁾ L. 149/2012, 4. gr.

■ 6. gr. [Úthlutunarreglur.]

□ Vísindaneftnd Vísinda- og tækniráðs markar úthlutunarstefnu Rannsóknasjóðs og Innviðasjóðs samkvæmt áherslum Vísinda- og tækniráðs. Stjórn sjóðanna gefur út reglur um umsóknir, málsmeðferð þeirra og úthlutun eigi síðar en sex vikum fyrir lok umsóknarfrests viðkomandi sjóðs og skulu þær kynntar ráðherra. Í reglunum skulu koma fram skilyrði umsókna og áherslur Vísinda- og tækniráðs.]¹⁾

¹⁾ L. 149/2012, 5. gr.

■ 7. gr. [Markáætlun á svíði vísinda, tækni og nýsköpunar.]

□ Í fjárlögum eru veittir styrkir til grunnrannsókna og hagnýtra verkefna undir formerkjum Markáætlunar á svíði vísinda, tækni og nýsköpunar. Markáætlun á svíði vísinda, tækni og nýsköpunar nær yfir stefnumótandi áætlanir þar sem um er að ræða tímabundinn forgang á fjármagni. Verkefni skulu unnin í nánu samstarfi fyrirtækja, rannsóknarstofnana og háskóla á einstökum svíðum eða þverfaglegum fræðasviðum á grundvelli vandaðra rannsóknarætlana. Markmið verkefna skulu falla að almennum áherslum og markmiðum Vísinda- og tækniráðs.]¹⁾

¹⁾ L. 149/2012, 5. gr.

■ 8. gr. [Tekjur Markáætlunar á svíði vísinda, tækni og nýsköpunar.]

□ Tekjur Markáætlunar á svíði vísinda, tækni og nýsköpunar eru:

1. Fjárveiting í fjárlögum ár hvert.

2. Önnur framlög.]¹⁾

¹⁾ L. 149/2012, 5. gr.

■ **9. gr.** [Stjórn Markáætlunar á sviði vísinda, tækni og nýsköpunar.]

- Ráðherra skipar stjórn Markáætlunar á sviði vísinda, tækni og nýsköpunar til þriggja ára í senn. Stjórnin skal skipuð þremur einstaklingum úr stjórn Rannsóknasjóðs og þremur einstaklingum úr stjórn Tækniþróunarsjóðs, sem skipuð er skv. 12. gr. laga nr. 75/2007, og jafnmögum til vara. Ráðherra skipar formann og varafomann úr hópi stjórnarmanna.
- Vísinda- og tækniráð markar áherslur nýrrar Markáætlunar. Stjórn Markáætlunar setur reglur varðandi umsóknir, mat þeirra og málsmæðferð í samræmi við áherslur Vísinda- og tækniráðs.
- Ef til atkvæðagreiðslu kemur innan stjórnar Markáætlunar og atkvæði falla jafnt ræður atkvæði formanns.
- Kostnaður við mat á umsóknum og rekstur Markáætlunar skal greiddur af ráðstöfunarfé.
- Ákvarðanir stjórnar um veitingu styrkjá úr Markáætlun eru endanlegar á stjórnsýslustigi.]¹⁾

¹⁾ L. 149/2012, 5. gr.

■ **[10. gr.] Niðurstöður rannsókna.**

- Niðurstöður rannsókna, sem kostaðar eru með styrkjum úr sjóðum er falla undir lög þessi, skulu birtar í opnum aðgangi og vera öllum tiltækjar nema um annað sé samið. Styrkþegar skulu í öllum ritsmíðum sínum um niðurstöður rannsókna geta um þátt sjóðanna í viðkomandi verki.]¹⁾

¹⁾ L. 149/2012, 5. gr.

■ **[11. gr.] Önnur verkefni.**

- Ráðherra getur falið stjórn úthlutunarsjóða, sbr. 4. gr., úthlutun annarra sjóða samkvæmt frekari ákvörðun þar um.]¹⁾

¹⁾ L. 149/2012, 5. gr.

III. kafli. Rannsóknamiðstöð Íslands.

■ **[12. gr.]¹⁾ Hlutverk.**

- Rannsóknamiðstöð Íslands er ríkisstofnun sem heyrir undir [ráðherra].²⁾ Hlutverk hennar er að veita faglega aðstoð og þjónustu við undirbúning og framkvæmd vísinda- og tæknistefnu Vísinda- og tækniráðs. Í því felst að:

1. Annast umsýslu Rannsóknasjóðs, [Innviðasjóðs og Markáætlunar á sviði vísinda, tækni og nýsköpunar]³⁾ sem heyrir undir [ráðherra].²⁾
2. Annast umsýslu Tækniþróunarsjóðs sem heyrir undir [ráðherra] sem fer með málefni atvinnuþróunar og nýsköpunar.²⁾
3. Annast umsýslu annarra sjóða samkvæmt nánari ákvörðun [ráðherra].²⁾
4. Annast þjónustu við fagráð og stjórnir framangreindra sjóða.
5. Annast gagnasöfnun og miðlun upplýsinga fyrir Vísinda- og tækniráð og nefndir þess um vísindarannsóknir, tæknipróun og nýsköpun í landinu; afla upplýsinga og gagna varðandi þróun vísinda og tækni á alþjóðavettvangi.

6. Gangast fyrir mati á árangri rannsókna, þróunar og nýsköpunar í landinu með reglugum hætti og taka þátt í fjölbjóðlegum samanburðarathugunum á því sviði fyrir hönd Íslands þegar þess er óskað.

7. Annast kynningu á rannsóknastarfsemi í landinu fyrir almenning.

8. Annast kynningu og ráðgjöf fyrir einstaklinga, stofnunar og fyrirtæki um möguleika á styrkjum og stuðla að samvinnu um rannsóknarverkefni innan lands og utan.

9. Hafa samstarf við hliðstæðar erlendar stofnanir eða skrifstofur og fylgjast með þátttökum Íslands í fjölbjóðlegu vísindastarfi.

10. Sinna öðrum verkefnum sem [ráðherra]²⁾ felur stofnuninni. Stofnunin getur átt samstarf við og tekið að sér verkefni á sviði vísinda- og tæknimála fyrir önnur ráðuneyti samkvæmt samkomulagi.

¹⁾ L. 149/2012, 5. gr. ²⁾ L. 126/2011, 358. gr. ³⁾ L. 149/2012, 6. gr.

■ **[13. gr.]¹⁾ Forstöðumaður.**

- [Ráðherra]²⁾ skipar forstöðumann Rannsóknamiðstöðvar Íslands til fimm ára í senn. Hann skal hafa háskólapróf og þekkingu á starfssviði stofnunarinnar. Forstöðumaður annast daglegan rekstur stofnunarinnar, er í fyrirsvari fyrir hana út á við og ber ábyrgð á rekstri hennar og að starfsemi hennar sé í samræmi við lög og stjórnvaldsfyrirmæli. Jafnframt annast forstöðumaður ráðningu annarra starfsmanna stofnunarinnar. [Ráðherra]²⁾ setur forstöðumannni erindisbréf.

¹⁾ L. 149/2012, 5. gr. ²⁾ L. 126/2011, 358. gr.

IV. kafli. Ýmis ákvæði.

■ **[14. gr.]¹⁾ Gildistaka.**

- Lög þessi öðlast þegar gildi. . .

¹⁾ L. 149/2012, 5. gr.

■ **[15. gr.]¹⁾ . . .**

¹⁾ L. 149/2012, 5. gr.

Ákvæði til bráðabirgða.

■ **[I.]**

- Við gildistöku laga þessara skulu eignir og skuldbindingar Rannsóknarnámssjóðs falla til Rannsóknasjóðs og eignir og skuldbindingar Tækjasjóðs falla til Innviðasjóðs eins og þær standa í lok árs 2012.]¹⁾

¹⁾ L. 149/2012, 7. gr.

■ **[II.]**

- Þeir sem þegið hafa styrk úr Rannsóknasjóði, Rannsóknarnámssjóði, Tækjasjóði og Markáætlun á sviði vísinda og tækni fyrir gildistöku laga þessara halda óbreyttum réttindum og skyldum samkvæmt þeim styrkveitingum.]¹⁾

¹⁾ L. 149/2012, 7. gr.

■ **[III.]**

- Núverandi stjórnir Rannsóknasjóðs og Rannsóknarnámssjóðs skulu halda umboði sínu og starfa þar til ný stjórn úthlutunarsjóða hefur verið skipuð skv. 4. gr.]¹⁾

¹⁾ L. 149/2012, 7. gr.